

Megjelenik minden vásár-
nap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Szabó Albert könyvnyom-
dáiban Kézdi-Vásárhelyt,
hova úgy a lap beltartalmi
részét illeti közlemények,
mint az előfizetések, hirdet-
mények, nyitléri cikkek
stb. i. tézendők.

Nyitléri cikkek soron-
ként 10 kr-ért közölhetők.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyházas gar-
mond-sorért vagy annak
térletéért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön arza-
bály szerint számítanak.
Ezenkívül minden beigta-
rásnál 30 krajczár bélyeg-
díj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági
társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer meg-
jelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést
nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogad-
tatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel
még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük
azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedje-
nek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy
a lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

Erdély megerősítése.

Strategikailag legfontosabb pontja a mon-
archiának; valódi fellegvára és detachiroz ott
első Magyarországnak. Nélküle a magyar
birodalom csonka és nyitva volna minden
ellenséges támadás számára.

A keleti kérdésnek az az ura, a ki bírja
Erdélyt. A ki Erdély, annak engedelme nél-
kül egy orosz sereg sem mehet át az Al Du-
nán Konstantinápoly meghódítására. Az
arany szarv zára nem a híres láncz, hanem a
keleti Kárpátok vonala.

Katonailag s a modern technika művésze-
tével még sincs megerősítve. A monarchia
keleti védvonala a galicziai határ és nem Er-
dély, mely a védvonálnak csak támaszul szol-
gál. Azt mondják: Erdélyben nem mozoghat-
nak nagy hadseregek, ott tehát nem lehet
döntő csatákat vívni. Nem disputálunk a ka-
tonákkal, a legközelebbi háboru majd meg-

mutatja Erdély hadi jelentőségét. Erdély
különben is oly erős a természet ajándéka
folytán, hogy a hadi tudomány csakis vala-
mivel tehetné még erősebbé.

Különben sem foglalkozunk ez alkalom-
mal Erdély katonai, hanem kulturai és poli-
kai megerősítésével. És ez szinte fontosabb az
elsőnél.

Katonailag Erdély bevehetetlen vár, kul-
turailag és politikailag veszélyben forgó pont.
Ha Angliának volna oly országrésze, mint
minő Erdély reánk nézve, az angol társada-
lom rég ráfeküdt volna, mint ráfeküdt Ir-
rországra. Nem államilag, hanem társadalmilag
tette volna már rég angollá és angol kulturai
ponttá, mint tényleg tette Irországot, mely
először grammatikailag és kulturailag s csak
azután olvadt Angliába politikailag.

Ha Poroszországnak volna Erdélyhez ha-
sonló tartománya, rég nyakán ülne ennek
egész bürokráciája; iskola, közigazgatás,
igazságszolgáltatás végezné a beolvasztó mun-
kát. A törvényhozás csinálná a kisajátítási
törvényt és megszavazná ennek költségeit a
németiség javára, mint Posenben történt. A
jogállam, a német doktrinarizmus találmánya,
Németországban csak addig tart, a míg az
állami érdek veszélyben nincs.

Ha Erdély — Oroszországhoz volna, a kan-
csuka és Szibéria réme uralkodnék ott. A
csinovnikok kifosztanák, a rendőrállam kiir-
taná az elégedetlen elemeket.

Egyedül Magyarország az, a hol az alkot-
mányos szabadság kiterjed még az állami el-
lenségeire is. A társadalomban nincs erő az
erőszakosságra és elnyomásra; az állam pe-
dig nem nyom el egész fajokat azért, hogy
elnyomhassa és ártalmatlanná tegye az ezek-
ben létező ellenséges elemeket. A hazafias ro-
mánok miatt — s bizonyára ezek képezik a
többséget — szabadon járnak a hazaárulók.

Az erdélyi román kérdés, melyet a lelki-

ismeretlen izgatók felkényszerítenek magukra
a románokra, csak az alkotmányos szabadság
keretében oldható meg. Ez első sorban kul-
turai, csak azután igazgatási és kormányzati
kérdés.

Alkotmányos életünk első korszakában lap-
pangott, tehát senki sem törődött vele. Erdély
ismeretlen föld volt a magyar politika min-
den tényezőjére nézve. A terület-rendezés
Tisza idejében igen helyes és fontos dolog
volt; de Erdély kulturai és gazdasági meg-
erősítésére csak újabban tett behatódó kísér-
letet a társadalom és az állam egyaránt.

Csáky Albin vallás- és közoktatási minisz-
ter kiváló gondol fordít az erdélyi tanügyre;
Baross megkezdte Erdély és különösen a Szé-
kelyföld iparos és közlekedési fejlesztését.
Lukács Béla bizonyára folytatni fogja a már
is szép sikerű kezdeményezéseit. Amint már
ki is jelentette a nála tisztelgő marosvásár-
helyieknek. Ami azonban eddig csak szórvá-
nyosan s egyes miniszterek részéről csak öt-
letszerűen történt, annak rendszerré kell
válnia. A magyar politika programjában
benn kell lennie Erdély kulturai és gazdasági
megerősítésének.

Nagy hiba, hogy a közép- és nagybirtok
ép Erdély nem magyar vidékein többnyire
nincs magyar kézben. Részben nem is volt,
részben pedig elveszett. Felső Magyarorszá-
gon azért nem boldogul a pánszlávizmus,
mert a középbirtok még a felvidéki gentry,
a nagybirtok a magyar arisztokrácia kezén
van. De azért még Erdély földbirtokviszonyai
nincsenek végleg megrendítve. A Székelyföld
erősen áll s az oláh vidékek jelentékeny ré-
szében is a magyarságé még a fölény.

Nagy uraink teljesen megmenthetnék, sőt
visszaszerezhetnék ezt. Csak bontanák fel
magyarországi s különösen alföldi és dunán-
tuli hitbizományaik, hol ezek ártanak a
nemzet érdekeinek, mert megesszik a közép-

A „Szekelyföld“ tárczája.

A szerelem áldozatai.

(Népies elbeszélés.)

Irta Barthalis János.

(Folytatás.)

VIII. A második halál.

Mint az alvajáró szédelt a szenvedő legény,
mióta hazakerült falujába. Nem panaszkodott sen-
kinek, még a saját öreg szülejének sem, s így bá-
nata okát sem sejtette más senki, csak az a kis
szomorú-furulya, melyen a holdas éjjeleken
elzokogta, elpanaszolta szíve, lelke buját, fáj-
dalmát.

Egy hete volt már annak, hogy szívtá a hoi
levegőt; egy hete volt már, hogy epeztí magát a
keserű bánattal, s mégsem vitte rá a lelke, hogy
meglátogassa Csányi Borcsát, nyugalmának ideg-
vörü hőhárát.

— Nem, nem megyek át hozzájuk, nem teszem
be lábamat a házuk küszöbén. Ne lássa az a rom-
lott leány, hogy miatta szenvedek, miatta her-
vadok el, mert akkor diadala teljes lenne — szolt

őnmagához, midőn már-már azon ponton állt,
hogy lemegy az Alpestre Borcsáékhoz.

Egy szép napon aztán, mikor a tiszaparti re-
kettésben barangolt, kizozva őnmagát, ruha-
subogást hallott a háta mögött.

Visszaforogott. Csányi Borcsa állt előtte.

Bandi még inkább elhalványult. A csalfa leány
pedig biborvörös arczaal, lesütött szemekkel ta-
padt egy helyre.

Milyen szép volt így az a bűnös leány! Mint az
égből a pokolra üzött angyalok bármelyike. Maga
a megtestesült kárhozatos szépség.

Bandival egyet fordult a világ. Elfelegett min-
dent. A megszegett szerelmi eskü, a uetvéseges
kijátszás bántó emléke mind, mind szétfoszlott
képzelete előtt s csak ez a szó jött ajkaira:

— Borcsa! — és keblére ölelte az erkölcs ösvé-
nyéről letévedt leányt.

De a másik pillanatban, mint a ki nehéz álom-
ból ébredt fel, összerázkodott s ellökte magától
a bűbájos tündért.

— Menj, távozz tőlem, ne kísértgess, boldogsá-
gom gyilkosa. Hagyj magamra, engedj békében
enyészni el; ne kizozz még tovább is, mert kény-
telen lennék azt az átkot kérni rád, melyet fe-
jemre szórtál és a mely meg is fogott engem azon
nap óta, mikor azt a czingár boltozlegényt, azt az
átkozott Görény Ambrust, bűntársadat, majdnem

agyonvágta! — tört ki az indulat a kétségbe-
esett legényből.

— Bandi, te nem tudod, mit beszélsz. Te ártat-
lant gyalázol előttem. Ambrusoz semmi közöm

— felelt jól szinelt meglepetéssel a kétszínű
leány. — Én öt azon nap óta nem ismertem többé

— Tudom, eléggé tudom — szolt Bandi keserű-
en nevetve.

— Csak a te képed élt egyedül az én szerelmes
szivemben.

— Hazudsz, Csányi Borcsa! — dörgött fel a
legény hangja. — Hanem hát mondd én neked
valamit, s meglásd, beléd szorul tőle a hazugság,
hogy elpirulsz miatta. Halljad tehát. Igen rövid
leszek beszédemben.

Borcsa idegesen mozgott. Szeretett volna nem
lenni e helyen, mert jól tudta, hogy miket fog
mondani a megbántott legény. Az pedig ezalatt
leküzdötte felindulását s higgadt vérrrel folytató:

— Gyalázatos komédia volt az, a mit velem
elműveltél, Borcsa. Elszól magadtól egy égbe-
kiáltó hazugsággal, csupán hogy a majd ide kö-
tözendő szatócselegényvel háborítlanul véteke-
hess. Anyád is csak későn tudta meg bűnödét.
Eugem pedig megtettél (magunk között) gyilkos-
nak, a társadalom üldözöttjének; később betyár-
lett belőlem s a világ mit sem tudott arról a hibá-
ról, a mit reám tusztál. Azután pedig nevette-

birtokokat s agyonszorítják a parasztságot és vennének nagy latifundiumokat Erdélyben, kedvük szerint hitbizományokká alakítva ezeket: egy évtized alatt Erdély egészen más alakot öltene.

Irország azért lett angollá, mert az angol gentry és arisztokrácia kezébe kerítette ott a földbirtokot.

Arisztokracziánk azonban a Királyhágon innét terjeszkedik a földbirtokban; itt nőnek a latifundiumok és itt szaporodnak a hitbizományok. Erdélyben alig van néhány ezer hold fidei commissum, Magyarországon több, mint 2 millió.

A dakoromanizmus fenyegetőzése, a hazaárulásnak nyílt fellépése valóban nagy és igazán hazafias elhatározásra bírhatná arisztokracziánkat. Akkor megérdemelné azon népszerűséget, melyet részben rászolgálva, de részben csak anticipando élvez.

A kis- és középbirtok védelmére, illetőleg a magyarság és székelység birtokkategóriáiban való terjeszkedésének előmozdítására feltétlenül szükség van speciális erdélyi hitelintézetre, mely ellensúlyozná a nemzetiségi pénzintézeteket, különösen az Albinát.

Ha a földbirtok ekkép nem szaladhat ki a magyar faj lábai alól, sőt ellenkezőleg ez fog terjeszkedni abban, nem pedig a románság, akkor a magyar államnak lesz Erdélyben erős, sőt legszilárdabb oszlopa: a föld. Azok a pompás síkságok, gyönyörű völgyek, hatalmas bércek, melyek Erdélyt alkotják, gazdaságilag szinte fontosabbak a magyar nemzetre nézve, mint katonailag.

A földbirtokban szenvedett nemzeti veszteségeket helyrehozhatjuk továbbá az ipar fejlesztése által. Azt a régi mondást, hogy a kié a föld, azé az ország, a modern gazdasági lét feltételei középtől így kell kiegészíteni: a kié a föld, ipar és kereskedelem, azé az ország. Erdélyben tehát az ipar emelése nem csak gazdasági, hanem egyszersmind politikai és nemzeti érdek. Különös nemzeti jelentőséget nyer az erdélyi ipar az által, hogy a népességi és gazdasági viszonyok főleg a magyar vidékeken, név szerint a Székelyföldön lettek kedvezőbbé a nagy iparos termelésre. Az ipar és kereskedelmi miniszterek programjában tehát állandóan kell szerepelnie a székelyföldi ipar előmozdításának. Lukács Béla, a ki erdélyi és ismeri az ottani viszonyokat, bizonyára hivatva van e program megvalósítására.

Közigazgatási reformra pedig főleg Erdély miatt van szükségünk. A rossz közigazgatás a Királyhágon innét csak baj, Erdélyben szerencsétlenség. Az állami adminisztrációt még a szélső balnak is el kellett volna fogadnia Erdélyre szorítva. Kemény, de gyors és igazságos kezű igazgatás Erdély legexponáltabb vidékeit csakhamar begyúrná az állami és nemzeti egység keretébe.

Ha ekkép az állam és társadalom vállalva dolgoznék, csakhamar nem volna román kérdés.

Titkos hazaárulók, Dako-Romániáról ábrándozó nyílt eszelősek akadhatnak akkor is.

Az előbbieket azonban nem mernének nyíltan fellépni. Az utóbbiak tán akkor is ábrándoznának — de valamelyik tébolyda rácsai mögött.

Beksics Gusztáv.

A közözügyi költségek. A közös miniszteriumok költségvetése — mint egy bécsi lap értesül — már készen van. A májushavi miniszteri tanácskozások végleges megállapodásokkal végeztek s így arra, hogy újabb tanácskozások legyenek, semmi szükség. A megállapodás szerint a jövő évi közös költségek kereken öt millióval haladják meg az ideleket s ez az emelkedés természetesen egészen a hadügyi budgetre esik. Meglehet azonban még, hogy a gabonaárak csökkenése ezt a növekvést valamivel csökkenteni fogja.

Ratiu dr., a bécsi oláh deputáció vezére, beadta igazolását a kolozsvári ügyvédi kamaránál elienne emelt ismert panaszra. A feljelentést kvalifikálhatatlannak mondja, a vádat igazságtalannak. Ő nem a hazaáruló, a ki a törvényhozás legfőbb faktórához Bécsbe ment, a birodalom székvárosába; hisz ugyanezt megteszi a magyar delegáció minden második évben s a magyar miniszterek majd minden nap. Hanem igenis hazaárulók azok, a kik szakadást akarnak Ausztria és Magyarország közt, a kik kijárogatnak Turinba, a kik sértegetik a fekete-sárga lobogót, mely szimboluma az egész monarchia fiából összeállított hadseregnek. Tiltakozik az ellen, hogy ő Magyarország alkotmánya s az állam integritása ellen bármely törvény által tiltott cselekedetet követett volna el, s bár ügyvédi esküt 1860-ban, az abszolutizmus ideje alatt tett, ebben nem keres kibúvót a felelősség alól. Sokat beszél ezután a „román nemzet” elnyomatásáról, Erdély autonómiájáról stb., s kije-

lenti, hogy az ellene emelt vádak „beestelen rágalmak” s hogy neki nincs szüksége magyar ügyvéd-társaira, hanem csak a román nép bizalmára. Ilyen hangon védekezik Ratiu dr. ebben az országban, a hol „a románoknak még jajgatniok sem szabad”. Igazolását különben kiadták a kamara ügyészének, a ki a további eljárásra nézve 15 nap alatt fogja megtenni indítványát.

Italmérési jövedék.

— A pénzügyminiszteri utasítás. —

Az állami italmérési jövedékre vonatkozó törvény módosítását előző új törvényezik már közvételre és most Wekerle pénzügyminiszter a törvény végrehajtására, illetőleg a bor- és sör-italadó, a hus- és cukor-fogyasztási adó, valamint a szesz italmérési adónak a jövő évre leendő biztosítása iránti munkálatok megkezdése tárgyában utasításképpen kiadott 51.026. sz. a. egy terjedelmes, 48 szakaszból álló körrendeletet.

Az utasítás mindenekelőtt megállapítja, hogy 1893. január hó 1. től kezdve csupán egységes bor-italadó, illetőleg sör-italadó fog fűnni.

Mesterséges boroknak — mint a melyek szintén adóztatás alá esnek — tekintendők:

1. a borhoz hasonló oly termelvények, melyek nem szőlőnedvből, hanem különféle anyagok (vizez, szesz, gliczerin, cukor, borkő, stb.) vegyítése által állítatnak elő;

2. bortartalmu termelvények, melyek a természetes bormustnak, vagy bornak mesterséges szaporítása útján, vagy pedig szőlőtörkölyből vagy borseprőből vizeznek, cukornak, gliczerinnek s más hasonló oly anyagoknak vegyítése által állítatnak elő, melyek az előállított folyadékknak a bor ízét kölcsönzik.

A törvény 2. §-a és a törvény kiegészítő részét kepező árszabás szerint a mesterséges bor a természetes borral egy adótétel alá esvén, nyílt községekben és a zárt városokba való bevitelnél a mesterséges bor megadózása a rendes eljárás szerint történik.

Igen szigorú intézkedéseket tartalmaz az utasítás az üzleti helyiség és az eszközök megvizsgálására, ugyintén a jövedéki felügyeletre nézve, mely alatt a mesterséges bor előállítás áll.

A pénzügyi közegeknek az ily vállalatok üzleti helyiségeibe való belépés és az ott a hivatalos eljárásuk teljesítésére szükséges tartózkodás napjal bármikor és az üzem tartama alatt éjjel is akadálytalanul megengedendő és hivatalos eljárás-

tek engem azzal a bugyogós Görénnyel. Nyomára jöttem én annak is.

— Oh, Bandi, ne tovább! — sohajtott fel a leány. De a szerencsétlen fia folytatta:

— Rögtönöztlég egy pandurhistóriát is. Szegény apám áldozatja lett annak. Szegény öreg! még csak a temetésén sem lehettem jelen, mert az alatt bujdosnom kellett miattad, s csak későn tudtam meg keserű veszteségemet, verjen meg érte, Borcsa, a mindenható Isten!

— Bandi, az egekre kérlek, ne átkozz — kiáltott rémulést szinelve a leány.

— Én is éppen így könyörögtem hozzád akkor s te sem voltál irgalommal irántam — vágott szavába Bandi s így folytatá tovább:

— Sohasem szeretlél engem; magad vallottad meg Ambrusnak. Igen, ott a rózsalugasban, hol egyik este a nyalka boltost fogadtad, más este meg rajtam volt a sor, a te mézes-mázás, judási osókkal megpecsételt, hazug esküszavaidat hallgatni s birni téged. Ma a boltos birta kegyeidet, holnap meg a betyár, azután meg a Térdigkar kasznár. És te olyan ügyesen tudtad intézni ezt a dolgot, hogy sohasem találkozhattam azokkal a csámpásalabu vetélytársakkal.

Borcsa most már elfeledte a képmutatást és megsemmisülten rogyott térdre ennyi igaz vád hallatára.

— De még tovább megyek. Későn, de mégis rajtacsíptek a kétszínűségen. Egy este, mikor nem vártál reám, belopóztam kertetekbe. Czimboráim ezalatt nem messze tőlem örködtek, mint

szokták azt tenni rendesen, mikor nálad valék. Azon este is a rózsalugas felé vonzott valami: ez a szív, ez a rútul megcsalt szív itt a keblemben. Ész véletlenül tanuja valék csalfaságodnak. Mindent megtudtam. Még az apám haláláról is akkor értesültem, mert míg bujdosó valék, a házunk tájára sem mertem menni. Éppen akkor mesélte el nevetve büntársadnak, Ambrusnak, azt a pandurhistóriát is, melynek apám és Tari István lett az áldozatja. Akkor beszéltél ki ellenem esküdött boszudat is. Mindent megtudtam s ma tisztán látok mindent, mert lehullt szememről a hálgyog, melyet a vak szenvedély borított volt reá.

Borcsa mint nehéz beteg nyögött, de szó sem jött ajkaira.

— És hogy azon pillanatban mindkettőtököt agyon nem vágta, azt azon megrendítő hír hallatára érzett benyomásnak köszönjétek, mely apám halálának hírére lenyűgözé erőmet. Pedig a fokes már megperdült volt ujjaim között...

Csányi Borcsa ekkor már sirt, zokogott. És nagy önmegepörltetés után fuldokolva nyögé:

— Bocssás meg nekem, én mindenem, én örömem!

Czirok Bandi azonban jól tudta már, hogy nem kell hiúnni a leánynak. Annál kevésbbé, mikor sir. El is fordult tőle, s mintha a rekettyebokroknak mondaná, szólt tovább:

— A bűnös szerelem gyümölcse megfogamzott. Görénnyek azt mondod, hogy ő az apa. A világ is így vélekedik, de nem úgy áll a dolog. Mert mi-

kor előttem állsz, engem mondasz annak. És hazudsz, vakmerően hazudsz mindkettőnknek.

A bűnös leány már nem sirt többé. Büszkén emelkedett fel térdéről s kihívón nézett szembe az őt ekkor már áthatóan vizsgáló legénnyel. Büszkesége volt megsértve.

Jól látta Bandi a hatást, melyet szavaival elért, mert megadta a kegyelemdőfést Borcsa szívének:

— Keress, kutass csak emlékezetedben, nem találsz-e ott egy Térdigkar nevű kasznárt, kinek ugyanazon pírral arcodon árultad el a boldog titkot? Igen, ilyen vagy te, Borcsa, ki sem hozzám, sem Ambrushoz nem vagy az, a minek mutatod magadat, mert kasznárné, tekiutetes aszszony szeretnél lenni, gyalázatos!

Mint dühödt nőténytigris ugrott Bandinak a mélyen megsértett leány, s megrázta úgy, mint akármelyik férfi, és vadul forgó szemekkel, tájétköző szájjal horgé fülébe:

— Ember, honnan tudod ezeket?

Bandi könnyűszerrel fejté le vállairól a leánynak göröcsösen szorító ujjait s eltolta magától a dühöngőt.

— Hogy honnan tudom? Halld meg egy pár szóból. Mikor Ambrussal együtt láttalak, azon nap óta többé feléd sem közelítettem. Kerültelek. Minden időmet a nyomozásra, a lesekedésre fordítottam. Így sikerült mindezeket kitudni rólad. Segítségemre az én két jó fülem s az én két jó szemem voltak.

(Folytatása következik.)

sukban a vállalkozó, vagy személyzete által kívánatukra a szükséges segédmunka megadandó.

A törvény 3 §-a szerint nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szeszes italok kimérésével vagy kis mértékben való elárúsításával (1883. XXXV. t.-cz. 2. §-a s az ezen törvényczikk végrehajtása iránti utasítás 2. és 3. §-ai) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésű boraikról a házi szükségletre szánt bormennyiség után italdó fejében ezentul is csak a jelenleg fennálló fogyasztási adónak megfelelő részt fizetik; mihez képest a kimérés-sel vagy kis mértékben való elárúsítással nem foglalkozó szőlősgazdától bor italdó fejében hektoliterenkint: I. osztályu községekben bor után 3 frt 35 kr, bormust és szőlő-csefje után 2 frt 52 kr, II. osztályu községekben bor után 2 frt 69 kr, bormust és szőlő-csefje után 2 frt 1 kr, III. osztályu községekben bor után 1 frt 35 kr, bormust és szőlő-csefje után 1 frt 1 kr szedendő be.

Azok a szőlősgazdák, a kik a fentebb jelzett kedvezményekre igényt tartanak, kötelesek szeptember hó 15-ig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéseig ebbeli igényüket a községi előljárásnál bejelenteni.

Összeállítja az utasítás a beszédsi jutalékokat, melyekben a községek az általuk megváltott fogyasztási és italdók, valamint a szeszitalmérés adó után az illető törvények értelmében részesülnek. E jutalék a boritaladónál (a huszfogyasztási adóval együtt) és a söritaladónál 500 frt átalányösszegig 10 százalék, azonfelül 5 százalék, (1868: XXXV. t.-cz. 4. és 1892: XV. t.-cz. 4 §-a) s a szeszitalmérés adónál 500 frt átalányösszegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék, (1888. XXXV. t.-cz. 28., és 1892: XV. t.-cz. 6 §-a), mindezeknél azonban legfőlebb külön-külön 2000 frt, végre a czukorfogyasztási adónál 500 frtnyi megváltási összegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék (1881: IV. t.-cz. 23. §-a). Adóköteles felek a megváltásnál csak a sörital- és a szukorfogyasztási adó után részesülnek 500 frtnyi megváltási összegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék beszédsi jutalékban.

A szabadságharc emlékeinek kiállításáról.*

Nagy idők nagy eseményeiről megfelelkezni nem akarhat soha a kegyelet, hiszen ez rutinalanság volna. És vajjon reánk nézve létezik-e fényesebb korszak szabadságharcuunknál? Az önfeláldozó hazafiságnak adta e valaha nemzetünk dőklőbb példáját, mint mi? Hőskorba való történetek hősköz szerepléséről.

Méltó feladat a nagy idők eseményeire, szereplő alakjaira vonatkozó minden emléktárgy összegyűjtése, hogy a hős elődökre való megemlékezés buzdító példa gyanánt hasson az utódokra.

El nem évülő érdeme marad gróf Kreith Bélának, ki nem kimélve semmi fáradságot, páratlan ügybuzgalommal összegyűjtött mindent, a mi csak megszereshető volt 1848—49-ki dicső szabadságharcunk emlékeiből, hogy bemutassa azt a nemzetnek.

Az ország szívében: Budapesten, a Vigadó termében rendezett kiállítás, mely a szabadságharc emlékeinek lehető teljes gyűjteményét tartalmazza, már is méltó zarándokhelye a hazafias közönségnek.

Lehet-e bárki előtt, kinek szívében él a kegyelet, méltóbb tárgya az érdeklődésnek, mint ha történelmünk eme nagy és dicső napjainak eseményeit szemléltető alakban varázsolja vissza lelki személelő? Pedig most erre meg van adva a mód és alkalom.

A szabadságharc emlékeinek kiállításában mintegy 1600 festmény, csatakép és rajz tükrözi vissza a szabadságharcunk kiváló alakjait és eseményeit. Több mint 200 festmény ésquarell ad számot szemléltetőleg nagy idők nagy alakjairól s elsőrendű fontosságú eseményekről. Egykoru, hű bizonyítványai a történeteknek.

Kiváló díszet képezik a kiállításnak a több száz darabból álló egykoru fegyverek és egyéb harci felszerelési tárgyak, ruhadarabok, zászlók stb., elkezdve a nemzetőrök által használt kaszáktól a hadvezérek által subogatott remekművű kardokig.

A szabadságharcnak alig van szereplő férfja, kinek arcvonását a kiállításban nélkülöznék. Noszlogi Gáspárnak és az erdélyi vértanúknak: Török, Horváth és Gálffynak arczképét ohajtana

még birni a rendezőség, hogy a gyűjtemény teljese legyen.

Kinek ne eszordu'na ki a könyv szeméből, ha végig nézve a kiállításon, eljut az ugynevezett vértanúk gyászszal bevont termébe? Az aradi tizenhárom martír és sok más áldozat mindegyikétől maradt ereklyék vannak itt felhalmozva. Szív-facsaró emlékek, melyek e mellett hazafiságra, igaz önfeláldozásra oktatnak és buzditanak.

A lánglelkű hazafinak, történelmünk nagy alakjának, Kossuth Lajosnak egész termet szenteltek a kiállítás derék rendezői. Kossuth szereplése itt van egész teljében megörökítve.

És ha hozzávesszük a páratlanul álló okiratgyűjteményt, mely e kiállításban élénk táru, s ha végignézzük a nagybecsű ereklyesorozatot, mi itt szemünkbe ötlük, igazán kifejezést kell nyerni az elismerésnek, hogy e kiállítást számukra a sivar jelen nemzedékének megmentették és csoportosították nagy fáradsággal és áldozatkészséggel a megbecsülhetlen kiállítás rendezői.

Csáky Albin gróf, Magyarország közoktatásiügyi minisztere, kijelentette, hogy a kiállítás tárgyait állandóan láthatóvá teszi a muzeumban.

Küszöbön az idő, midőn Magyarország évezredes fennállásának ünnepe fogja megülni. A nagy történelmi korszak, szabadságharcunk emlékeit erre az időre kell, hogy állami tulajdonat képező állandó muzeum tegye hozzáférhetővé az egész nemzetnek.

Ugy a vidéki muzeumok, mint az egyletek s az egyesek csak küldjék el egész bizalommal a szabadságharcra vonatkozó mindenemű emléktárgyaikat a kiállítás rendezőségéhez. Itt ebben a kiállításban lesznek azok helyén, hogy teljes legyen mindenki előtt a kép, ha a fővárosban nagy idők nagy eseményeiről kíván magának hű képet szerezni. Egyes kiszakított részletek ott a vidéken nem kárpótolhatnak senkit, ha az összbonyomást nélkülözni kénytelen.

A kiállítás rendezői készek minden beküldött emléktárgyért cserébe egyenértékű, szintén becses emléktárgyat küldeni, sőt az emléktárgyakat meg is vásárolni. A nemzeti cél érdekében tehát tegye meg mindenki, kinek módjában van, a magáét.

Közzélt szolgál s a hazafiság oltárán hoz áldozatot ki a kiállítás becsének s a gyűjtemények teljességének emeléséhez hozzájárul.

Sarkady Elemér.

Szinészet.

Kovácsnáról a következő sorokat vettük: Deréki Antal színtársulata bevégezte előadásait Kovácsnán. A „Buzavirág”-gal vett bucsut a fűrdőjéről nevezetes falutól. Már hogy aztán a „deczifit” is jelentékeny szerepet játszik a társulat eddigi életében, az nem tartozik ide. Hetvenhét-féle oka van annak a régi adoma szerint és pedig az első — hogy többet ne is említsünk — a lanyha pártolásban keresendő. Legalább így vélekedik az érdemes társulat, s banja, hogy egy hettel ezelőtt itt nem hagyta Kovácsnát és el nem ment Csik Szeredába, hova tart karokkal várják és a hol tekintélyes bérleteket csinált. Pedig a pártolásra eléggé érdemes volt a Deréki társulata. Jó erővel, jeles tagokkal van ellátva. Nem bocsátkozunk ennek bővebb fejtegetésébe, hiszen e becses lap hasábjain már sokszor és illetékes bírák által meg volt kritizálva ez érdemes társulat és valljuk meg, híréhez, érdeméhez méltóan dicserőleg, minthogy a dicseretnél egyebet nem is érdemelt volna, mert raszolgált emberül, raszolgált, mint valódi művészhez illik. De ha panaszkodik is a gyenge bevétel miatt, vigasztalásul annyit monthatunk, hogy részben ő az oka, t. i. Deréki ur. Mert midőn Kovácsnára ment, nem vettett eléggé számot magával. Nem tekintette az ott uralgó szokásokat. Nem járt kellőleg a pártoló publikum után, nem toborította őket hadvezéri fogással, a mely tulajdon egy színigazgatónak elmaradhatlan kötelességei közé tartozik már a saját és tarsulata érdekében is. Véletlenül elkövetett hibáit, reméljük, már belátta. De még azzal sem számolt le, hogy bar Kovácsna fűrdőhelység, nem luxus-, hanem valóságos gyógyfűrdőnek tekintendő, hova nem az élvezetvágyó, hanem a komoly betegségben szenvedő publikum szokott összereseregleni, s ez is a jutányosságot nézi, még ha mulatni akar is. Már pedig, tekintve az itteni, megváltozott viszonyokat, melyeket minden fűrdővendég ismer már, a magas belépti díjak oszökkentésével dupla hasznót ért volna el, s hiába csinált „tánczvizsgálommal egybekötött, mérsékelt felemelt helyarákkal” kecségető előadásokat, ha az a „mérsékelt ár” olyan magas volt a családoknak, hogy ha kettőnél többen voltak a családban a „tánczképes” személyek, inkább elmaradtak a mulatságból, mint hogy többet fizessenek, talán ketszer-háromszor annyit, mint a legénye-

sebb bálokban. Értvén ezalatt a művelt, az értelmes intelligenciát, a színházlátogatók zömét. Ezen állapotokat ösztönit körük szívére Deréki urnak, s hiszszük, hogy jövőre tekintetbe veszi ezeket, mert hát minden dolognál a tónusadó a pénz. Ezt kell okosan és tervszerűen meghódítania mindenkinek.

Jeles társulatát pedig eléggé megkedvelte a kovácsnai publikum, hogysem egyhamar elfeledné, mert hiszen a hol a képzettség van, oda hajlik az elismerés is. Szerencsét kívánunk az érdemes társaságnak működése új színterén is.

Ennyit kívántunk megjegyezni a kovácsnai publikum érdekében, s azon hozzáadásunk van még, hogy sértegetni senkit sem volt szándékunkban, csupán gyengíteni akartuk azt az esetleges vádat, hogy nincsen művészetpártoló közönség Orbaiban. Nem célzunk ezzel senkire sem, mert az érdem előtt mindig meg szokott hajolni igazságszerető népünk.

Phonograph.

Külömfélék.

— A Mikó-kollegium nyilvánossága. A hivatalos lap közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a sepsi-szentgyörgyi Mikó-kollegium ev. ref. főgimnáziumának az 1892—93. tanévtől kezdve VIII-dik osztálya számára a nyilvánosságot és egyszersmind az érettségi vizsgálat tartásának jogát megadta.

— Multság. A Kézdi-Vásárhelyt szünidőző tanuló ifjuság, szegény tanulókat segélyező pénzalapja javára, Erdélyi Károly védnöksége alatt 1892. aug. hó 20-án az „Unio”-kertben zártkörű nyári tánczvizigalmat rendez. Rendező-bizottság: Ifj. Benkő Sándor, biz. elnök. Székely Margit, biz. alelnök. Jancsó István, biz. alelnök. Szele Béla, pénztárnok. Nagy E. Pál, jegyző. Baló Ödön, ellenőr. Ambrus Róza, Baka Ida, Bartha Zsuzsika, Benkő Irén, Binder Jolán, Gyürky Matild, Jakab Beatrix, Jakab Károlina, Jancsó Irén, Kelemen Margit, Kovács Amália, Kupán Róza, Nagy Irma, Novák Teréz, Székely Mari, Szűcs Etel, Török I. Aida, Vargha Irén, Wertán Emilia. Balog János, Benkő Ernő, Benkő Pál, Bodor Ödön, Csekme Mózes, Dávid István, Dávid János, Dénes Ödön, Dénes Jenő, Klünglein Béla, Kovács István, Lakatos Kálmán, Száva Dávid, Szabó Gyula, ifj. Tóth István, Tóth József, Török Gy. Andor, Vargha Béla. Belépti-díj: személyenkint 80 kr, családjegy 2 frt. Kezdeté d. u. 5 órakor. Vendéglőről czukrászatról gondoskodva. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. Program: Felolvas ifj. Benkő Sándor. Ének (zongorakísérett mellett) Binder Jolán kiasszonytól. Szaval Vargha Irén kisasszony. Táncz reggelig.

— Kisdedővönő képző intézet Seps-Szentgyörgyön. Több ízben adunk már értesítést arról, hogy a közoktatásügyi kormány Seps-Szentgyörgyön a kisdedővönő számára képző intézetet állított fel. E tekintetben az előintézkedések nagy része már be is van fejezve, úgy, hogy a képző intézet első évfolyama már a legközelebbi, 1892—93 ik tanévre meg fog nyitattani. Valószínű, hogy a felvételek már szeptember elején megtörténnek és a rendszeres tanítás szeptember közepé táján kezdetét veheti. Az iskolához, mely a régi Dixó-féle telken rendezetik be, a tanárok kinevezése a napokban várható.

— Felolvasó-estély Málnás fűrdőn. Folyó hó 14-kén vasárnap esti 8 órakor Málnáson a vendéglő termében letolyó érdekes estélyről veszünk hírt. A zenekari nyitány után dr. Nurićsán József pesti egyetemi tanár fog kísérletekkel illusztráló fölolvastást tartani a málnásfűrdői gázokról, gőzlőről stb. Utána Reményik Kálmán híres tilinkó-szólója eszenlül meg, mire táncz és táncz következik. Belépti jegy személyenként 60 kr, 3 tagu család számára 1 frt 50 kr. Az estély tiszta jövedelme Gábor Aron siremléke költségeinek fedezésére van szánva. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

— Tűz volt Kovácsnán vasárnap reggel 3 és 4 óra között. Egy vajnafalvi romának égett le az istállója. Egyetlen tehene is a lángok martaléka lett. A tűz okául a vigyázatlanságot mondják. Az asszony ugyanis hamut öntött ki közel az istállóhoz, a melyben, mint a jelekből láthatni, parázs lehetett, s így történt meg a kár minden

* Mult számunkra későn érkezett.

Szerk

valószínűség szerint. Nem ajánlhatjuk eléggé né-
pünknek, hogy őrizkedjék az e fajta gondatlan
tettektől.

— **Mükedvői előadások.** Osdolán aug. 13-án
a tanuló ifjuság mükedvői előadást rendez.
Előadja a „Pártütők” című vigjátékot Kisfaludy
Károlytól. Az előadást tánc követi. — A szent-
katolnai tanuló ifjuság „Mátyás király hadna-
gya” és „A hűség próbája” című vigjátékokat
adja elő e hó 20-án. Az előadást itt is tánc
követi.

— **Templomfelavatás** A brassói reformátusok
új templomának ünnepélyes felavatása folyó hó
14-én lesz. Egyházi beszédet Szász Gerő, püs-
póki áldást Szász Domokos mond. D. u. 2 óra-
kor közelébe, este zeneestély lesz a templom-
építési költségek fedezésére.

— **Halálozás.** Mint lapunknak Polyánból írják,
ott élénk részvétet keltett Szalló Márton 48-as
hcnvéd halála. A megboldogult 18 ütközetben
vett részt a szabadságharcban, majd éveken
keresztül mint községe ügybuzgó birája szerzett
érdemeket. Temetése kedden ment végbe Po-
lyán község nagy részvéte mellett.

— „Versek és dalok, a népköltészet legújabb ter-
mekéi vegyes versekben. Irta és kiadja Tóth Károly
Kolozsvárt.” Ily című füzetet hoztok házról
háza egy kasza-kapa-kerülő. Részéről ítem. Azt
hittem, Tóth K. költőktől áruhat hazafias költe-
ményeket valamely hazafias célra valamely inté-
zet, és bővebb tudakozás nélkül kifizettem, hisz
csak 8 krajczár az ára. Beletekintek s hát csak

fércelmény az egész. A Hazafi Veray János
munkái fénylő csillagok e mellett. Nem is érdemi,
hogy az ember szóljon róla. Eunyit is csak azért
írek, hogy a ki még nem vett volna ezen ki-
rimekből, jobbat teszen, ha a helyett nyolcz kraj-
czárt ez árvaháznak ad. — o — r.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

Hirdetések.

Székely szírmazásu, mivel és szelid lel-
kűtű, 30 – 35 év körüli független hölgygel
őhajtok megismerkedni. Olyannal, a ki élet-
pályámon, esetleg hosszabb utazásaimon is
kiérni kész, de a mellett a visszavonult, egy-
szerű és csendes házas életet is megosztani
hajlandó. Szőkés haju és kék szemű első sor-
ban érdekel. Az irányomban érdeklődőt szíves
tiszteléssel felkérem, hogy becses levelét
postavevény kíséretében kegyeskedjék be-
küldeni e lapok tisztelt szerkesztőjéhez, kinek
lovagias ígérését bírom, miszerint hallgatag
hozzám juttatandja azt. Részemről a válasz s
esetleg a viszonzulás utáni látogatás el nem
marad.

Pályázati hirdetés.
A kézdivásárhelyi községi elemi népiskolá-
nál megíresedett **segédtanítónői** állomásra
pályázat hirdetetik. Javaldom: 300 forint
fizetés, 100 frt lakáspénz. Kellően felszerelt
pályázati filyamodványok **1892. szeptember**
1-ig bezárólag Kovács István ref. lelkész, is-
kolás-éki elnökhöz Kézdi-Vásárhelyre kül-
deudők.

Hirdetmény.
Kovászna-Vajnafalván az Apor-
féle telken a még eladatlan villa-
telkek jelen 1892. évi augusztus
hó 14-én d. u. 3 órakor nyilvános
árverés útján örök áron el fognak
adatni a helyszínén.

Kovászna, 1892. aug. hó 9-én.
Csia György,
vezérigazgató.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat		Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk. ind.)	12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4.20	7.23		10.31	1.18	
Botfalva	"	4.48	7.47		(érk.)	12.28	2.49
Földvár	"	5.07	8.03	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(ind.)	1.08	3.47
Mogyorós	"	5.26	8.23	Nagy-Enyed	(érk.)	1.35	4.07
Apáca	"	5.42	8.37	Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	"	2.21	4.40
Köpecz	"	6.02	8.57		(ind.)	2.31	4.52
Ágostonfalva	"	6.09	9.04	Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)	3.08	5.20
Alsó-Rákos	"	6.26	9.20		(ind.)	3.18	5.26
Homoród	"	6.55	9.46	Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	5.14	6.52
Kacsa	"	7. 2	9.59		(ind.)	6.08	7.40
Bene	"	7.32	10.20	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	10.44	11.51
Erked	"	7.52	10.36		(ind.)	11.04	12.09
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	8.23	11.03	Budapest	(érk.)	6.35	8.40
	(érk.)	8.46	11.19				7.30
Segesvár (vendéglő)	(ind.)	8.53	11.29				
Medgyes	(ind.)	10.09	12.37				

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Érvényes a megnyitás napjától.

Kézdi-Vásárhely				Brassó			
	indul reggel	4.00 d. u.	2.45		indul reggel	8.30 d. u.	3.10
Imecsfalva	"	4.17	3.02	Szász-Hermány	"	8.49	3.29
Páva Zabola	"	4.34	3.19	Práz-már	"	9.13	3.53
Kovászna	"	4.47	3.32	Kökös	"	9.26	4.06
Barátos	"	5.17	4.02	Uzon	"	9.43	4.23
Nagy-Borosnyó	"	5.33	4.18	Kilyén	"	9.58	4.38
Eresztvény	"	5.52	4.37	Sepsi-Szentgyörgy	"	10.23	5.03
Sepsi-Szentgyörgy	"	6.32	5.17	Eresztvény	"	10.51	5.31
Kilyén	"	6.42	5.27	Nagy-Borosnyó	"	11.13	5.53
Uzon	"	7.00	5.45	Barátos	"	11.42	6.22
Kökös	"	7.13	5.58	Kovászna	"	12.00	6.41
Prázsmár	"	7.30	6.15	Páva Zabola	"	12.13	6.53
Szász-Hermány	"	7.50	6.35	Imecsfalva	"	12.28	7.08
Brassó	érk. reggel	8.08 este	6.53	Kézdi-Vásárhely	érk. délután	12.46 este	7.26

Nyomtatott Szabo Albertnél K.-Vásárhely.